SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 166. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 31, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 31-го СЕРПНЯ 1988 Ч. 166. РІК. XCV.

Президент підтримує кандидатуру Р.Д.Кульчицького

Президент Роналд Реґен бажає успіхів кандидатові республіканської партії Д. Романові Кульчицькому.

Воррен, Миш. (мл). — Недавно Президент Реґен прийняв на зустрічі в Білому Домі 77 кандидатів Республіканської партії, які змагаються за пости в стейтових урядах країни. Усіх **республіканських кандидатів на ці пости є понад 5,000,** одначе тільки 77 були запрошені президентом Реґеном на зустріч, серед них один українець, Дмитро Роман Кульчицький, який є кандидатом Республіканської партії 25-го дистрикту стейту Мишиґен.

У вівторок, 2-го серпня ц.р. у передвиборах Д.Р. Кульчицький здобув перемогу, одначе перед ним є ще три місяці тяжкої, наполегливої праці перемогти свого демократичного опонента в головних виборах 8-го листопада.

Сьогодні, більш як коли, його виборча кампанія потребує моральної і фінансової підтримки української громади.

Виборчий комітет Р.Д. Кульчицького звертається до українського громадянства підтримати фінансово його кандидатуру. Датки можна слати на адресу: 31351 Artesian, Warren, **Mich., 48092, tel. (313)979-8441, виписуючи чеки на** Friends of D. Roman Kulchitsky.

Д-р Б. Романенчук в лікарні

Ню Йорк (НТШ). — Управа НТШ подає до відома українського загалу, що член Управи і голова Осередку Праці НТШ у Філядельфії проф. д-р Богдан Романенчук є під цю пору у лікарні Пенсильванійського універеситету у Філядельфії. Проф. Романенчук перебув важку операцію і тепер поволі повертається до здоров'я.

Як відомо проф. Романенчук є довголітнім дійсним членом НТШ, видатним літературознавцем, видавцем та автором численних наукових праць. Побажання можна висилати на адресу Осередку Праці НТШ у Філядельфії 7911 Whitewood Rd., Elkins Park, Pa. 19117.

Український Фестиваль в Балтиморі присвячено Тисячоліттю Християнства

Балтимор (Б.С.). — Українська громада Балтимору присвятила цьогорічний фестиваль ювілеєві Тисячоліття Хрищення України. Наша громада влаштовує українські фестивалі з 1973 року. В 1988 році відбувся він у днях 13 і 14 серпня в міській фестивальній залі. Влаштовує фестивалі громадський комітет, зложений з представників місцевих установ і організацій, а його головою зараз є Андрій Чорний.

В плянуванні фестивалю цього року особливу увагу клалось на те, щоб максимально використати його для інформування наших співгромадян про Тисячоліття Християнства та його сучасні аспекти. Для тієї цілі запрошено в члени фестивального комітету голову місцевого Комітету Тисячоліття.

Міську фестивальну залю удекоровано великими національними прапорами та двома великих розмірів афішами з написами „Тисячоліття Християнства України 988-1988". Один із них, виконаний мисткинею Галиною Мудрою, зображує св. Володимира Великого з хрестом у руці на тлі панорами київських церков. Напроти входу на залю уміщено на підвищенні постать св. Володимира з хрестом в одній руці та щитом з тризубом у другій, прикрашену зеленню та обведену елегантною огорожею. Це також була праця Галини Мудрої.

В центральному місці залі влаштовано виставку українських ікон і церков, що її підготовили проф. Орест Поліщук і Надія Зінкевич при технічній допомозі Богдана Войтовича. На цю виставку ужито 72 кольорові фотографічні побільшення, зроблені з прозірок та альбомних світлин, як теж і справжні приватні картини-ікони. Була там і географічна мапа України та велика мапа розміщення українських церков у вільному світі з поясненнями, що над виконанням мапи чимало напрацювався Микола Коронецький, він же і давав усні пояснення.

Крім цього місцевий Комітет Тисячоліття мав свій інформаційний станок, де можна було одержати різний матеріял чи усні інформації про Тисячоліття Християнства, включно з мапами. Підготовою цих матеріялів займався Климентій Баб'як.

Виставки українських мистців стали вже щорічною атракцією балтиморського фестивалю. Цього року були виставлені картини місцевих мистців — проф. Ореста Поліщука і інж. Адама Марковського, та позамісцевих: Вікторії Варварів з Вашінґтону, Володимири Васічко, Христини Головчак Дюбарри, а ґалерія Ірени Ваньчицької з Філядельфії мала твори Божемського, Бернадин, Юркевича, Гнатів, Плав'юка, Ґеруляк, Литвина, Тирса Венгриновича й інших. Проф. Василь Палійчук, який виставляє звичайно картини, тим разом зарепрезентував свої скульптури та демонстрував творчий процес, чим була надзвичайно зацікавлена молодь, яка мала нагоду спробувати і свої

(Закінчення на стор. 4)

Відбудеться 10-ий Нюджерзький етнічний фестиваль

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Тут в суботу, 10-го вересня ц.р., починаючи з години 12-ої вполудне до 10-ої години вечора, відбуватиметься 10-ий Нюджерзький фестиваль, який завершиться спеціяльною вечірньою музичною програмою. Приміщенням для фестивалю послужить відновлена Центральна залізнична станція та площа на північ від стейтового парку Свободи.

У цьому фестивалі, де зійдеться разом багато етнічних груп, мешканців Ню Джерзі, участь візьме понад 25 різних етнічних груп, що виконуватимуть різні музичні і танцювальні точки програми, представлять виставки прикладного мистецтва та різні етнічні страви. О годині 12-ій вполудне фестиваль почнеться Парадою націй — і в ньому братиме участь українська група зодягнена в українську ношу.

Андрій Кейбіда, головний радний Українського Народного Союзу та член нюджерзької Етнічної ради, буде майстром церемонії у програмі, що відбуватиметься надворі. Від поодиноких українських організацій із виставками українського прикладного мистецтва, виступлять такі особи: Дора Рак від УККА; Оленка Білик від 71-го Відділу СУА в Джерзі Сіті; о. Роман Мірчук від української католицької церкви св.в. Петра і Павла; та Андрій Воробець, координатор братської діяльности УНСоюзу, який матиме виставку англомовних видань УНС.

З нагоди 1000-річчя Хрищення України парохіяни церкви свв. Петра і Павла виставлять українські ікони та різні релігійні предмети. Їхній церковний хор у вечірній програмі виконає релігійні пісні. Братимуть теж участь українські танцюристи з Українського Народного Дому в Джерзі Сіті під керівництвом Степана Смотрича.

Вступ на фестиваль та паркуваня авта — безплатні. До стейтового парку Свободи — з Нюджерзького тирнпайку треба скрутити на виїзд 14 б.

ОТЕЦЬ ВАСИЛЬ РОМАНЮК РОЗПОВІДАЄ ПРО СВОЮ ДОЛЮ

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Наталя Осока). — Отець Василь Романюк, довголітній український правозахисник і політв'язень, приїхав зі своїм сином Тарасом до Торонто, Канада, в середу, 27-го липня ц.р.

Відтак зупинилися у Вінніпегу, Ман., де ними заопікувалася Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Совєтська влада відмовляла у видачі візи Романюкам протягом трьох місяців, та Блаженніший Владика Мстислав зв'язався з американським Урядом і допоміг отримати виїздні візи. На запрошення Владики Мстислава батько і син прибули на святкування Тисячоліття Християнства у Бавнд Бруку, **що відбулось, як відомо, 5-го, 6-го і 7-го серпня ц.р.**

Отець Василь Романюк під час короткого перебування в Америці завітав у понеділок, 8-го серпня ц.р., до редакції газети „Свобода" разом з сином Тарасом. Кореспондент „Свободи" зробив з ним інтерв'ю.

Отець В. Романюк зі сином Тарасом у редакції „Свободи"

Запитання: Отче Василю, нам відомо, що кілька днів тому ви прибули до Канади, де вами заопікувалась Консисторія Української Православної Цервки в Канаді. Скажіть, будь-ласка, звідки ви приїхали до Канади?

Відповідь: Я приїхав з України, Івано-Франківської області, Косівського району. В Косові я жив, а працював біля Косова в селі Пістень, служив там священиком.

З.: Ми знаємо вас, як політв'язня, активного борця за права людини. Скажіть будь-ласка, за що вас переслідували совєтські карні органи?

В.: Вони, як ви знаєте, переслідують людину за думку, за слово. Я весь час маю справу зі словом, бо **моя служба в церкві** — це проповідь, зустрічі та розмови з людьми. Остання репресія (бо я був репресований ще й до того) якраз була за слово і за думку. В часи гнилої брежнєвщини, яку офіційно називають тепер роками застою, було так: якщо хтось висловлює якусь критичну думку на зовнішню чи внутрішню політику совєтського уряду або неґативно характеризує якогось чиновника, то він потрапляє під реєстрацію так званих органів безпеки, тобто оперативних відділів КҐБ, і це вже загрожує репресіями. Спочатку вони укладають на людину так звану оперативну справу (до речі, таких справ в Совєтському Союзі мільйони), а потім перейменовують цю справу на кримінальну і людина йде на довгі роки в тюрми і концтабори.

З.: Розкажіть будь-ласка трохи про попередню судимість. Коли і за що вас заарештували вперше?

В.: Вперше я був заарештований в 1944 році, під час війни. Мене покликали до військомату для відправки

(Закінчення на стор. 3)

ЗАВОРУШЕННЯ У ПОЛЬЩІ ТРИВАЮТЬ

Варшава. — Дводенний пленум правлячої Польської об'єднаної робітничої партії (спілки комуністів країни), що закінчив роботу в неділю, не прийняв ніяких конкретних рішень, не зважаючи на заклики генерала Войцеха Ярузельського до „рішучого повороту". Сам польський лідер, виступаючи на заключному засіданні пленуму, сказав, що нова хвиля страйків у Польщі викликана „помилками і недоліками в діяльності уряду". Він, однак, зауважив, виступаючи пізніше на телевізії: „Я не схвалюю традиційний польський звичай в усьому шукати козлів відпущення", натякаючи на те, що останнім часом у країні розповсюдилися чутки про заплановану реорганізацію уряду на чолі з прем'єр-міністром Збігнєвом Меснером.

У середу, 31-го серпня, у Польщі відкривається сесія сейму (парляменту), на якому, як передбачають, буде обговорюватися справа про роботу уряду.

У п'ятницю міністер внутрішніх справ Польщі, член політбюра ЯК Польської об'єднаної робітничої партії (ПОРП) генерал Чеслав Кіщак закликав до початку переговорів між представниками уряду і страйкуючими робітниками „на широкій основі". Ці слова у багатьох викликали надію, що цим разом уряд вперше піде на прямий контакт з забороненою „Солідарністю" і, зокрема, з її лідером Лехом Валенсою. Однак, відповідаючи на запитання журналістів, представник ЦК ПОРП Єжи Майка заявив: „У переговорах може взяти участь будь-який громадянин, але не як офіційний представник забороненої організації".

Створюється враження, що польському урядові знову бракує рішучости, щоб прийняти конкретні заходи для ліквідації нинішнього серйозного політичного і економічного конфлікту в країні. В. Ярузельський знову дав зрозуміти, що справу про легалізацію „Солідарности" він обговорювати не буде.

Один з ораторів, що виступали на пленумі, сказав, що якщо найближчим часом не буде змінена політика уряду, то „є підстави чекати наступу третьої, ще більш небезпечної і радикальної хвилі страйків".

У Ґданську дорадник „Солідарности" Адам Міхнік назвав заключну промову ген. Ярузельського на пленумі „ні трохи непереконливою" і вказав на те, що в ній не міститься чіткого запрошення до діялоґу. „Ключовим моментом є участь в переговорах Л. Валенси, — сказав він, — бо інакше ми можемо бути присутніми при переростанні нинішнього соціяльного конфлікту у Польщі в його третю, найбільш небезпечну фазу".

В СССР регабілітували А. Рудницького

Джерзі Сіті, Н.Дж. — У минулому тижні, вперше за кругло півсторіччя, радіостанція в Києві згадала прихильно про музику композитора Антона Рудницького і його дружину Марію Сокіл. Антін Рудницький, як відомо, був в роках 1927-1932 диригентом оперного театру в Харкові і три роки у Києві, де він був також професором консерваторії. Одружившись з тамошньою прімадонною оперного театру Марією Сокіл, вернувся до Львова у 1932 році, діставши від одного українця, в тодішньому НКВД пересторогу, що йому грозить арешт за спротив „соцреалізму" в музиці. За свої статті друковані здебільша у „Свободі", як „Без глуздя пролетарської музики" і кампанію проти большевицького намагання зберегти українську музику виключно в рамках фольклору, Антін Рудницький став в СССР „ворогом народу". Щойно тепер, коли за владування Горбачова почали „регабілітувати" проскрибованих большевицьких діячів, між ними й небіжчиків, та мертвих і живих діячів культури, між

Св. п. А. Рудницький

„регабілітованими" опинився А. Рудницький. Він є автором численних композицій, між ними величавої кантати „Послання" й опер „Довбуш" та „Анна Ярославна". Помер 30-го грудня 1975 року в Америці. Коротко перед його смертю обрали його, дійсного члена НТШ, на голову Світового Об'єднання Українських Професійних Музик.

Р. Реґен і М. Ґорбачов висунені на одержання премії Нобеля

Стокгольм. — Представники Нобелівського фонду повідомили, що лавреат Нобелівської премії миру за 1988 рік буде проголошений 29-го вересня. Місцеві коментатори зауважують, що в даному випадку, можливо, правильніше було б сказати „лавреати", бо, згідно з деякими відомостями, премія миру на цей раз може бути присуджена зразу двом політичним діячам — президентові ЗСА Роналдові Реґенові і генеральному секретареві ЦК КПСС Михайлові Ґорбачову.

Покликуючись на непідтверджені дані, шведські газети вказують, що кандидатури Р. Реґена і М. Ґорбачова були висунуті на одержання Нобелівської премії миру за їх ролю в підписанні американсько-совєтського договору про ліквідацію нуклеарних ракет середньої і меншої дальности. Як відомо, оба політичні лідери поставили свої підписи під договором у грудні минулого року, коли М. Ґорбачов перебував з візитою у ЗСА.

Нобелівський фонд за традицією не коментує шанси кандидатів і не оголошує список кандидатур, термін представлення яких минув 1-го лютого.

Один з членів норвезького парляменту повідомив, що він висунув на одержання премії миру кандидатуру президента Філіппін Коразон Акіно. П'ять шведських парляментаріїв запропонували нагородити цією премією американського священика Джозефа Інгла, відомого борця за скасування смертної кари в ЗСА.

Серед інших кандидатур, висунення яких залишається непідтвердженим, називають Папу Івана Павла II, негритянського діяча Нелсона Манделу, що перебуває в ув'язненні у Південно-Африканській Республіці, прем'єр-міністра Індії Раджіва Ганді і, нарешті, Мордехая Вануну — ізраїльського спеціяліста з нуклеарної техніки, який відбуває в Ізраїлі покарання за розголошення секретних відомостей про ізраїльську нуклеарну зброю.

У цьому році розмір грошової винагороди, що додається до диплому нобелівського лавреата, буде на 15 відсотків вищим, ніж у минулому. Вручена кожному лавреатові премія становитиме найбільшу суму, що її колинебудь виплачував Нобелівський фонд: на цей раз нагорода становитиме 2.5 мільйона шведських крон, або приблизно 385,000 долярів за нинішнім курсом.

Імена лавреатів Нобелівської премії миру будуть оголошені в Осльо спеціяльним Нобелівським комітетом. Решта Нобелівських нагород будуть вручені в столиці Швеції.

Церемонії вручення премій відбудуться в Осльо і в Стокгольмі в День Нобеля, 10-го грудня.

У СВІТІ

МАДЯРСЬКІ ЦИГАНИ, загальна кількість яких перевищує в тій країні 80,000 осіб, приступили до формування загонів самооборони, і в міру своїх можливостей, запасаються зброєю. Головним ворогом циганської громади в Мадярщині стали останнім часом банди „скінгедс" — як називають себе місцеві молоді неонацисти. Ці молодики відкрито носять пов'язки зі зображенням свастики і обіцюють „продовжувати справу Гітлера" — знищити всіх циганів і жидів. Як повідомляє газета „Вашінгтон Таймс", мадярська поліція дивиться на дії молодих нацистів крізь пальці.

ПАРТИЗАНСЬКІ ЗАГОНИ муджагедінів, які борються з совєтськими окупантами та їхніми афганськими маріонетками, захопили міста Баміян і Талікан, столиці двох провінцій. Партизани також оточили провінційні столиці Кундуз і Кандагар. Керівники муджагедінів заявляють, що їх стратегія зводиться до того, щоб оволодіти столицями всіх провінцій перед тим, як зосередити увагу на взятті Кабулю. Перетворений у фортецю Кабуль стане таким чином останнім пристановищем режиму. Пресова служба муджагедінів „Афган-прес" повідомила, що на великій військово-повітряній базі Шинданд у західньому Афганістані відбулися сутички між совєтськими і афганськими військовослужбовцями. У них знайшло відображення постійне незадоволення летунів урядових військово-повітряних сил, яких окупанти вважають людьми другого сорту. Безпосереднім приводом до сутичок стало те, що окупанти зґвалтували афганку.

У ФРАНЦІЇ І В ЗСА триває слідство у справі французької фірми „Форест лайн", керівники якої продали Совєтському Союзові декілька тяжких металообробних верстатів, які застосовуються у військовій промисловості. Під час слідства виявнилося, що обсяг достави забороненого до вивозу обладнання в СССР нараховувався десятками одиниць. Одержання совєтами модерного металооброблюваного обладнання різко прискорило совєтську програму створення нових літаків-винищувачів. Представники Державного департаменту високо оцінили співробітництво Франції у справі розслідування цієї складної справи, вказавши, що французькі спеціялісти „діяли швидко і рішуче" після того, як американські колеґи передали їм інформацію про діяльність фірми „Форест лайн".

ПРЕДСТАВНИК МАДЯРСЬКОГО уряду Дєрдь Марошан, виступаючи після засідання кабінету міністрів, заявив, що уряд жаліє, що відбувся страйк, оголошений минулого тижня на шахті у південній Мадярщині, але вважає, що реакцію робітників можна зрозуміти у світлі нинішніх економічних труднощів, зв'язаних з програмою економіки, яка впроваджується тепер в країні. Учасники страйку на вугільній шахті в м. Комло, який тривав 20 годин, вимагали відкликання положення нового закону про податок від заробітку. Газета „Непсабадшаґ" в редакційній статті вказала, що наслідки нового закону про податок, включаючи зменшення премій, „виявилися останньою соломинкою" і викликали різку реакцію робітників.

ЯК ПОВІДОМИЛИ ПРЕДСТАВНИКИ курдських партизанів, іракська авіяція скинула хемічні бомби на кілька курдських поселень, що знаходяться у північній частині країни, поблизу турецького кордону. В результаті налету, в якому взяло участь шість винищувачів-бомбардувальників іракських військово-повітряних сил, 88 мирних жителів загинули і коло 500 були поранені. Турецьке пресове аґентство „Анатолія" повідомило, що минулого тижня іракський літак порушив повітряний простір Туреччини і скинув дві бомби, які впали недалеко від прикордонного селища. Починаючи з квітня цього року, Ірак провів не менш як 30 повітряних атак на курдські райони. В Іраку проживає 3.5 мільйона курдів, які уже 50 років ведуть боротьбу за незалежність.

В АМЕРИЦІ

В СУБОТУ, 27-ГО СЕРПНЯ у Вашінгтоні зібралося понад п'ять тисяч людей, щоб відзначити 25-ту річницю знаменитої промови Мартіна Лютера Кінга „В мене є мрія". Всі, хто був у Вашінгтоні, відзначалися великим ентузіязмом. Вони говорили про те, що треба підтримувати рух, розпочатий М.Л.Кінгґом. В серпні 1963 року він говорив про той день, коли всі американці будуть вільними, вимагав будинків для бездомних, їжі для голодних і медичної опіки для всіх американців.

ПЕРЕД ЛЮДЬМИ, ЩО зібралися у Вашінгтоні виступив кандидат на президента від Демократичної партії М. Дукакіс, який сказав, що рух розпочатий Мартіном Лютером Кінгом, не закінчився 25 років тому. Потім виступив Джессі Джексон, зауваживши, що Джордж Буш відсутній у Вашінгтоні у такий поважний день, а раз так, то йому не місце в Білому Домі. Президент Реґен заявив, що чорні американці досягли значного прогресу у порівнянні з 1963 роком.

ДЖОРДЖ БУШ, КАНДИДАТ з Республіканської партії, в той день виступав у штаті Тексас з нападками на Дукакіса, а також застеріг, що ЗСА повинні бути готовими провадити переговори з СССР з позиції сили. Ден Квейл виступаючи у Каліфорнії сказав: „Всі повинні мати рівні права, а новий уряд повинен стежити, щоб закони застосовувались справедливо. Згідно з останнім опитом, більшість американців вважає, що преса і телебачення не справедливі у ставленні до Квейла. В той же час вони вважають, що Л. Бенсон більш кваліфікований, щоб стати віце-президентом, ніж Квейл.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40 00 6 months — $22 00 3 months — $12 00 UNA members 1 year — $15 00 Change of address — $1 00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to:
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40 00 на півроку — $22 00 на 3 місяці — $12 00
Для членів УНСоюзу $15 00 річно. За кожну зміну адреси — $1 00
Чеки і money orders" виставляти на "Svoboda

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Тріщини в імперії

Є тисячі американських журналістів, які ганяються тільки за ,,новинами", за сенсаціями, в яких дуже часто нема нічого цікавого ані важливого. Один приклад з останніх днів і тижнів, причіпка до Д. Квейла, хоч це не має для внутрішньої чи зовнішньої американської політики ніякого значення, ані для кваліфікацій кандидата ЗСА, чи дістався він до Національної Ґвардії виключно завдяки власним добрим кваліфікаціям, чи покористувався протекцією від своїх впливових знайомих, та ще й пішов до Ґвардії, щоб не йти до В'єтнаму? І така подробиця товчеться в американських засобах масової інформації як ще один причинок до поширеної не без підстав думки в Західній Европі про ,,сенсаціоналізм" американської преси. Але є й десятки журналістів, які стежать за подіями, знають міжнародну проблематику, аналізують події і явища та дивляться в майбутнє.

До таких журналістів, які мають свої колюмни в десятках американських газет, належить Вілліям Сафаєр. Про його останню статтю в ,,Ню Йорк Таймсі" з дати 25-го серпня ц.р. згадано у ,,Свободі" учора. Його есей під заголовком ,,Неспокійні поневолені" стверджує існуючий свободолюбний рух у різних комуністичних сателітних країнах та в підсовєтських республіках, і він так і починає свої міркування: ,,Тріщини появляються у східньо-европейських підвалинах совєтської імперії". Вказуючи на неспокій, а то й заколот у Польщі, Чехо-Словаччині, на Мадярщині, у трьох балтійських країнах, Сафаєр допускає навіть таку можливість, що кремлівські володарі можуть прийти до висновку, що не варт силоміць зберігати в рамках імперії ті ,,неспокійні поневолені" країни і треба позбутися їх, щоб не мати дальшого клопоту. І тут, — пише Сафаєр не без сарказму, що відразу запротестує Щербицький, бо коли большевики дозволять названим країнам усамостійнитися, то СССР Україну не втримає: ,,Якщо ви таке вчините, то за ними піде й Україна". І тут, Сафаєр слушно каже, що в Москві нічого так не боїться, як власне бояться українського усамостійнення, бо, — пише цей знавець підсовєтських справ, що ,,український націоналізм є реальністю, чимсь куди більшим як почування, що його мають горді тексасці для свого стейту". І журиться цей американський журналіст, чи здають собі справу з оцих тріщин в совєтській імперії керівні мужі американської великодержави. Він не виключає, що вже за найближчої каденції нового мешканця Білого Дому совєтська імперія буде виставлена на найтяжчий досі іспит, коли котрась із підневільних сателітних країн пробуватиме здобути собі незалежність від Москви збройною рукою, і як тоді має поставитися новий американський Президент? І сам есеїст дає відповідь: Президент ЗСА має вимагати привернення на Сході Европи повних людських прав, завести плюралістичну, багатопартійну систему, дозволити на свобідні від державної контролі робітничі спілки і погодитися на визнання права державного самовизначення для всіх складових частин совєтської імперії.

Мудрі і логічні слова. Але... кожний знавець історії московського князівства, від Івана Каліти почавши, знає про так званий наполовину мітичний, наполовину реальний ,,заповіт" Петра Першого, щоби зберегти ,,єдіную нєделімую". Ми ще тямимо слова лідера московської демократії Александра Керенського, який, опинившись на еміґрації у Парижі, після провалу царату і Тимчасового уряду, прославляв большевиків, що вони зуміли зберегти ,,єдіную неділімую". Історія не повторюється, але має свої паралелі. Годі уявити, щоб нові правителі у Кремлі добровільно за будь-якої ситуації ,,холодної" чи ,,гарячої", погодилися б самі відректися від тієї України, яку царі назвали ,,Малоросією", та тим погодилися б на звуження теперішньої Російсько-большевицької імперії до кордонів колишнього т. зв. Великого Московського князівства.

Дай Боже, щоб американський журналіст-аналітик мав рацію, що український націоналізм є реальність, і дай Боже, щоб ця реальність росла і міцніла. І, дай Боже, щоб пощезали всі Щербицькі — рідні перевертні, — і щоб пощезали з України чужонаціональні гробокопателі нашої Батьківщини. І нехай станеться те, чого хотів безсмертний Тарас: ,,Поховайте та вставайте, кайдани порвіте!"

Василь Сокіл

БІЙ ВИГРАНО — ВІЙНА ТРИВАТИМЕ

II.

Держава перестала бути совєтською. Вона стала сталінською. На чолі цієї держави стояла мафія молотових кагановичів, ягод, беріїв, маленкових, виплекана і керована Сталіним.

Наступна, майже двадцятилітня епоха — епоха Брежнєва, главаря казнокрадів, паразитів, рознахабнілих князьків, епоха крайнього виродження в авторитарно-бюрократичну систему, яку навіть за найменшими ознаками не можна вважати за соціялістичну.

— Так оце й є той славетний побудований соціялізм? — запитує Ігор Мельниченко. — Якщо нам твердять, що ми вже маємо побудований соціялім, то про яке, як говорить Ґорбачов, революційне оновлення суспільних і політичних структур може йти мова?

За словами догматичного академіка Федосєєва Ґорбачову нема чого було заявляти, що часи Сталіна і Брежнєва (підрахуйте, — майже п'ятдесят років!) ,,сковували суспільство і не давало змоги реалізувати потенції соціялізму".

Тобто, як у пісеньці давніх часів співалося, — усе гаразд, прекрасная маркізо! Навіщо революційні реформи? Адже ми мали Жовтневу революцію! Чи вам мало її?!

Скликання надзвичайної партконференції напевне й викликане було тим, що необхідна ще одна Революція. Чим вона завершиться, — час покаже, — казали...

У совєтському суспільстві, яке хоч і почало активно користуватися правом гласности, не раз лунали насторожені голоси, — а чи добре все це вільнодумство закінчиться?! Адже існували надто прикрі згадки про сміливого Хрущова... Адже й досі при Ґорбачові сидять у тюрмах вільнодумні 60-их років. Чи не є це чергова провокація маодзедунівського типу.

Народ, в особі кращих представників його заявляв, що повороту до старого не може бути, але всі розуміли, що відчутний опір сталіністів триватиме довгий час. Не без підстав існувала тривога за результат важливої для подальших реформ партійної конференції.

І от конференція закінчилася. Відбувалась вона дійсно в напруженій атмосфері, але мав рацію заявити у прикінцевій промові Ґорбачов:

— Це була справжня одверта розмова про найголовніше, що турбує всіх радянських людей, намагання знайти відповідь на життєво важливі питання. Такої розмови, товариші, не знав ще цей Палац З'їздів і, думаю, ми не погрішимо проти істини, що нічого подібного у нас не було майже шість десятиліть.

Справді, на цій конференції не існувало заплянованих дижурних промов (за вийнятком кількох незначних), усі промовці користувалися демократичним правом говорити без указівок і заборон цензури, в наслідок чого переважна більшість виступів торкалася основних і найболючіших питань сучасного періоду. Майже кожен промовець, — будь то партійний функціонер чи рядовий робітник, сільський діяч, письменник чи актор, усі вони в тій чи іншій мірі говорили про економічні, політичні проблеми, торкалися минулого, говорили про сучасне, думали про майбутнє, тривожилися про нерозв'язаність національних несправедливостей, непокоїлись загрозою бюрократичного опору здійсненню революційних накреслень.

Прямого опору ґорбачовській політиці перебудови на конференції не було помітно. Власне, з опублікованих ,,Правдою" відчитів не видно одвертих антиґорбачовський акцій. Формально, — перемога лишилася за Ґорбачовим. З 4,991 делеґатів лише 209 проголосувало проти його перетворень.

Проте не все йшло гладенько. В багатьох питаннях не було одностайности. Можна було б це відзначити, як вияв дійсного демократизму, правом на власну думку, відстоювання переконань. Однак, як часто ці позиції відгонили духом недавніх догматичних тверджень! Як не раз промовці виступали з текстами, схожими на промови сталіністів! Як дехто боявся бути зарахованим до ревізіоністів генеральної лінії партії!

Одне з найнебезпечніших питань виявилося питання про керівну ролю партії. Говорю про небезпеку не для суспільства, а для самої партії. Адже не секрет, що вона не здатна відмахнутися від сталінського та брежнєвського свавілля як від незалежної від неї акції. Не має підстав партія відмовитися від відповідальности за вчинені її диктатурою злочинів перед народом. Вона змушена тепер визнати свою провину хоча б тим, що згодилася покаятися перед мільйонами розстріляних та скривджених, споруджуючих в їх пам'ять монумент на вічну згадку про злочини деспотичного режиму.

Але ж виникає запитання: як мусить партія перебудуватися, щоб здобути авторитет і заслужити справжнє довіря народу на керівну ролю в житті суспільства? Адже досі народові втовкмачили в голову, що без партії, без її керівництва і сонце не сміє сходити. І люди сліпо вірили в це. А як же тепер, коли...

Один з перших промовців, директор інституту економіки Академії Наук СССР Л. Абалкін недвозначно висловив сумнів:

— Чи здатні ми, зберігаючи совєтську організацію суспільства, та її однопартійну систему, забезпечити демократичну організацію громадського життя? Так чи ні? А якщо так, то як?

Ніхто йому на це не відповів, однак згодом безліч обвинувачень на нього посипалося у виступах ортодоксів: ,,як можна ставити під сумнів керівну ролю партії. Адже вона у всі часі передовий авангард робітничої кляси і суспільства, що будує комунізм! Нащо ви, товаришу Абалкін, хочете принизити велику ролю партії?!

(Продовження буде)

Василь Верига

ЯРОСЛАВЩИНА І ЗАСЯННЯ 1031-1947

II.

Тут вважаємо за доцільне звернути увагу, що весь матеріял не зовсім правильно розміщений у книжці. Розділ ІУ із двома споминами з австрійських часів, можна було включити до III-го розділу. ,,Шляхами давньої історії". Розділ У ,,Під владою Польщі, 1918-1939" слід було получити із розділом VI-им, бож опис ,,національно-культурного життя Ярославщини в міжвоєнному періоді" відноситься також до того самого періоду. Допис В. Лесняка ,,Західні фортеці Руси-України" варто було поділити надвоє і першу частину дати як заключну до розділу ,,Шляхами давньої історії", а другу частину ,,Українські греко-католицькі парафії в Ярославщині і Засянні..." варто було інкорпорувати з іншим однорідним матеріялом — тобто з розділом XI ,,Спомини", де знаходиться історія міст і сіл Посяння. В той спосіб було б зведено до купи інформації про різні місцевості. Для прикладу згадаємо, що про місто Лежайськ знаходимо інформації у трьох різних місцях: сторінка 241-251 у розділі УІІ-му, ,,Незабутні дні Лежайщини" у розділі IX: ,,Спомини" стор. 370-373 і в тому ж самому розділі ще раз на стор. 465-479, де знаходиться 14 сторінок ілюстрацій. Чи не краще було б мати це все разом? Знову ж статті М. Овчаренко про мову та Л. Бурачинської про ,,Народню ношу Надсяння" мабуть краще підходили б до окремого розділу на самому початку разом із статтями М. Андрусяка та Білоуса про етнографічні границі Посяння. А вже зовсім не місце статті Вигінного про Настю Волошин, яка повинна бути у розділі ,,Визначні уродженці та діячі Ярославщини і Засяння" (Розділ XIУ).

Збірник ,,Ярославщина і Засяння" має також два покажчики, особовий та географічний. Це дуже корисний додаток, зокрема для дослідників, хоча він є коштовний. На жаль ці покажчики не зроблені професійно, бо в них не показується, де є довші біографії чи описи місцевостей, а де тільки згадки про дану особу чи місцевість. Коли опис якоїсь місцевости чи особи займає більше чим одну сторінку, тоді між першою а останньою сторінкою опису ставиться риска, незалежно скільки сторінок не було б, коли ж є тільки згадка — тоді, очевидно, кожну сторінку відділяємо комою. Цього тут не зроблено!

Крім наведених недотягнень, не обійшлося і тут без прикрих помилок або переочень з боку редакторів. Наприклад, на стор. 287-ій говориться, що в соборі Преображення Ісуса Христа в Ярославі переховується чудотворна ікона Матері Божої, яку Папа Пій XI наділив відпустом у 1772 році. Якщо ж то був Папа Пій XI, то то не могло статися скорше як 1922-1939 роках, якщо ж то дійсно сталося в 1772 році, то тоді Папою був Климент XIУ, а не Пій. Далі на стор. 525-ій є інформація, що ,,в 1432 році збудовано у селі Сколошів (...) греко-кат. церкву", що не відповідає дійсності, бо в тому часі, тобто в 1432 році, Галичина належала до Православної церкви й тому греко-католиків там тоді ще не було.

Так само важко зрозуміти, чому редактори воліли вжити слово ,,велосипед" (чи вельосипед?), стор. 397, незнаного в Галичині, замість уживаного слова ,,ровер". Одне і друге є чуже слово і чому ,,велисопед" є краще за ,,ровер"? Чи тому що його вживають, під впливом російської мови на східньоукраїнських землях? Що іншого замінити чуже слово українським, але чуже чужим і до того незрозумілим для західньоукраїнського, зокрема галицького читача, нам видається зайвим.

Не зважаючи на ці недотягнення, ,,Ярославщина й Засяння 1031-1947" — це цінне видання, але повинно знаходитися в усіх академічних бібліотеках, де є слов'янознавчі студії, а зокрема по всіх українських книгозбірнях Північної Америки, приватних й організаційних. Це є книжка довідкова, і коли хтось розповідатиме своїм дітям чи внукам, як український нарід платив за втрату своєї державности, тут є докази майже на кожній сторінці, що і встановляє цей збірник важливим документом сьогодні і на майбутнє.

---

* *,,Ярославщина і Засяння, 1031—1947: історично-мемуарний збірник", редактор-упорядник Мирослав Семчишин, Василь Бородач Ню Йорк, 1986, ХУІІІ, 797 стор., Український архів, том 42, ціна 60 дол.*

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

Ось і платівка — для кожного

Йдеться тут про хорову, мистецьку, стерео-платівку з України, під заголовком ,,На вулиці скрипка грає" (вид. ,,Мелодія"). Наспівав її відомий дещо нам на поселеннях, один із кращих, мішаних хорових з'єднань України ,,Буковинський ансамбль пісні і танцю", під керівництвом талановитого Андрія Кушніренка, що є випускником Львівської консерваторії ім. Лисенка. З бігом літ оцей ансамбль під мистецькою заправою Кушніренка (від 1962 р.) — він бо й самий із помітним успіхом опрацьовує багато пісень для своїх співаків — вибився як хорова одиниця помітно понад інші подібні організації. Цей хор виконує пісні на мішані, чоловічі та жіночі голоси. Його спів супроводить частенько оркестра народних інструментів. Височіє цей ансамбль не так голосовою потугою чи численністю хористів, як добором пісень, шляхетністю звуку, некрикливим тоном, голосовим вирівнянням та інтерпретацією полонить слухача.

З появою цієї платівки пов'язана ще одна рідкісна і цінна новизна. Бо не зважаючи на це, що в большевиків ,,усьо єсть", особливо ,,тьохніка", то вона все таки ,,малєнька". Тому треба було послужитись при виданні платівки... американською технікою. Тут саме ужито винаходу американської фірми ,,Тельдек": DMM (Direct Metal Mastering): Пряме награння на металь-матрицю). Ця технічна досконалість дає куди кращий рід звуку, без неприємного поголосу-еха та без шурхоту під час грання.

Пісні на платівці вміло і щасливо підібрані. Тут кожний любитель хорового співу знайде щось особливе для себе. Передусім усі пісні українські. А дальше Буковинський хор розпочинає свій виступ так, як і годиться, поезією свого буковинського ,,солов'я", Юрія Федьковича, до мелодії корифея української музики, Станислава Людкевича ,,Пою коні при Дунаї"та ще з додатком оркестри. В пісні, приверне зразу увагу кожного передусім чудова прецизія ритмічности виведення із захоплюючим початковим пініссімо і крещендо та кінцевим дімінуендо. Цей нелегкий, мистецький спосіб інтерпретації знайдемо на цій платівці більше разів. Сумніваюсь чи звеличники модерної музики знайдуть для себе денебудь щось більше підхоже й одноразове, як коломийку акапеля ,,Ой ішла я полонинков", в обробці М. Колесси. В ній буйна дисонантність перекликується з карпатським чи космацьким відлунням. Третя пісня знову з додатком народних музикантів, що він неї узяла ця платівка і заголовок, відома зі збірки Кошиця, ,,На вулиці скрипка грає". Знову зразкова, захоплююча ритміка і поступове скріплення та заникання співу мішаного хору, де не лише голоси, але й інструменти вибивають ,,бас гуде-вимовля". Співоча розмрійність української чудо-ночі розпочинається піснею ,,Місяць ясний, місяченьку" в аранжеровці диригента Кушніренка. Його музично-композиційний стиль стоїть десь між Леонтовичем і М. Колессою. Кушніренко більше дисонантний, як перший, а менше модерний, як другий. Таких задумливо-щемливих пісень про дівоче кохання як оця, є тут дальше ще деякі, як ось хоч би ,,Ой вийду я на ту гору" (жіночий хор), мажорна з перекликуванням відгомону ,,Чия то долина", серенадова ,,Ой з-за гори" (мішаний хор); всі вони в блискучій обробці Кушніренка, всі хвилюючо виконані, з технічною досконалістю та глибиною переживання.

Чи не найцікавішою і найвдалішою піснею в опрацюванні дириґента, з композиційного боку, це сучасномузична, популярна ,,Подоляночка", з мінливими переливами дисонансів і розмаїттям темпів. ,,Над Прутом у лузі" Воробкевича на чоловічий хор, либонь, одна з найбільш романтично-оптимістичних пісень нашої вечірньо-пісенної клясики: хор виконує її суперлятивно.

Закінчує першу сторінку платівки прецікавий, гумористично-драматичний, народний дует баса (Г. Січковський) та сопрано (М. Кушніренко), в супроводі хору й оркестри ,,З того кута та на той кут". Чи не кожному з нас, мимохіть, пригадає він дует Карася і Одарки із ,,Запорожця"? Тут, як сама пісня, так і солісти та хор з оркестрою виїмково успішні. Цієї пісні не забувається.

Друга сторінка платівки започаткована лемківською соняшною, шпаркою, в обробці відомого Е. Козака ,,Наша Аничка". А далі почуємо знову в гармонізації Кушніренка, з хвацьким, соковитим супроводом оркестри і меццо-сопрановим сольо (Г. Сандуляк) ,,Палала сосна". В цій капітальній пісні дівчина прощається зі своїм дівоцтвом; з дівчатами і хлопцями та своїми косами, бо виходить заміж.

Найоригінальніша, найвеселіша і найпам'ятніша пісня платівки — це баритонове сольо (М. Поляков) з чоловічим хором і оркестрою ,,Скрипка би не грала, як би не той смичок, чоловік би не бив жінку, якби не язичок". Не треба розумітися на музиці: ця пісня з її ритмічно-синкоповою прецизністю, темпераментною мелодією та різким гумором, розворушить, розвеселить та зачарує, без виїмку, кожного.

А кого, все таки, манить і розважальна музика, то знайде на закінчення, для себе, гуцульську, рідкісно ефектну, в танцювальному характері пісеньку Кос-Анатольського ,,Марічка-чічка"; нею бо можна насолоджуватися багато, багато разів.

На жаль, наприкінці менше відрадна вістка, бо як же це і радіти появою знаменитої платівки, коли за шовіністичним дозволом Кремлю, викарбувано таких платівок тільки... 3,000. Адже коли б їх було видано і 30,000, то це теж було б замало. Бо цю нашу музично-співоцьку цяцьку купить, крім українців, кожна людина, без огляду на її національність. Ось таке то підтримування Москвою української культури. Тут хіба наша еміґрація заповзялась би допомогти сама собі і перевидати платівку.

УКРАЇНСЬКА ГЕЛЬСІНКСЬКА СПІЛКА

ДЕКЛЯРАЦІЯ ПРИНЦИПІВ

II.

Нова федеральна конституція Союзу має тільки ґарантувати без теперішніх дискримінаційних застережень основні права і свободи громадян, викладені в ратифікованих СССР міжнародних правозахисних пактах ООН та в Прикінцевому акті гельсінкської наради 1975 року, а також встановлювати загальні принципи федеративних зв'язків союзних республік, але не уніфікувати і не реґлямувати організацію економічного, політичного і культурного життя в республіках, як це зроблено в діючій конституції СССР. Замість всесоюзних комітетів, міністерств та інших центральних адміністративних органів ми пропонуємо створення на союзному рівні тільки консультативно-координаційних органів, передавши безпосередньо суверенним республікам всю повноту керівництва економічним, політичним та культурним життям. У зв'язку з перенесенням всього поточного законодавства у республіканські парляменти (верховні ради) федеральний законодавчий орган міг би бути однопалатним парляментом (федеральною радою) з рівним представництвом союзних республік незалежно від кількости населення і адміністративно-територіяльного устрою. Центр Союзу, де будуть розміщені постійно діючі федеральні органи, не може бути одночасно столицею однієї з рівноправних республік, а сесії федерального парляменту (федеральної ради) мали б проводитися в столицях республік почергово. В новій конституції не має бути місця для імперіялістичного терміну ,,совєтський народ", а повинно стояти ,,народи СССР".

Примітка ЗП УГГ

У преамбулі до Декляраціі Принципів (,,Свобода" ч. 165 з 30-го серпня ц.р.) у другій колонці четвертий рядок знизу є технічна помилка. Треба читати: ,,Українська Гельсінкська група — не політична партія з ...". — Ред.

4. В нову Конституцію України, яка має ввібрати в себе як принципи міжнародних документів з прав людини, так і досвід національного і звичаєвого права народу, ми пропонуємо ввести статтю про громадянство України, яке дає право вибирати в ради і бути обраним в них, а також працювати у державних установах української республіки. До громадян України при обов'язковому для всіх достатньому знанні державної мови республіки можна було б зараховувати осіб, що жили на тій чи іншій території України до включення її в СССР, та їхніх нащадків хоча б по одній із ліній; українців-реемігрантів з інших республік та з-поза меж СССР, всіх інших осіб, що постійно проживали на території республіки не менше десяти років і визнають державну мову та конституцію республіки.

5. Не встановлюючи ніяких обмежень для неґромадян України, крім вказаного вище, ми водночас виступаємо проти штучного перемішування населення Союзу з метою зміни етнічного складу республік за допомогою зустрічних переміщень кадрів, централізованого плянування промислового будівництва без врахування місцевих трудових ресурсів та інше. Виступаючи проти таких замкнених кордонів, як між соціялістичними країнами Східньої Европи, ми все таки пропонуємо ввести як тимчасовий запобіжний захід проти багатолітньої політики русифікації певний імунітет на в'їзд для постійного проживання в республіці із здобуттям громадянства.

6. Ми вимагаємо негайно конституційного визнання статусу української мови як державної мови республіки із впровадженням її в усі сфери суспільного життя республіки — в державний і господарський апарат, в дошкільне виховання, шкільництво, вищу та професійно-технічну освіту, військову справу та інше, підтримуючи в цьому всенародний рух, що охопив сьогодні широкі верстви українського суспільства.

7 Водночас ми виступаємо за найширші ґарантії права національних меншостей на Україні (росіян, евреїв, поляків, білорусів та інших), на культурно національну автономію (нацасоціяції, школи, театри, музеї, преса, церква та інші), а у випадках суцільного замешкання (угорці, греки, ґаґаузи, румуни, болгари, росіяни та інші) ще й на створення національно-територіяльних адміністративних одиниць у селах, селищах, районах. Ми стоїмо за негайне відновлення в складі УССР, Кримської АССР з організованим поверненням репресованого Сталіном населення автономної республіки на місця колишнього плроживання.

8. Українська Гельсінкська Спілка поширює свою діяльність на території, заселеній українцями поза межами УССР, домагаючися опіки уряду республіки над національними громадянами українців у РСФСР, Казахстані, Білорусії, Молдавії та ін., а також поза межами СРСР (Польща, Чехо-Словаччина, Румунія, Югославія). В межах Союзу тільки повне забезпечення культурно-національних потреб українців Берестейщини, Воронежчини, Кубані, придністровських районів Молдавської ССР зніме з порядку денного болісне питання перегляду кордонів республік за етнічним принципом.

УГС домагатиметься конструктивного діялогу і широкої співпраці на всіх рівнях (від урядового до особистих контактів) із українською еміґрацією на Заході замість плеканої ідеологічними догматиками ненависти, породженої умовами сталінщини.

9. УГС ставитиме питання перед урядом УССР та урядами країн, що підписали Гельсінкські угоди, про гідне суверенної держави представництво України на міжнародній арені, про встановлення дипломатичних відносин з іншими країнами на рівні посольств, і консульств, про взаємне представництво органів масової інформації, міжнародних аґентів, фірм, корпорацій, про окреме представництво України на міжнародних наукових конференціях, спортових Олімпіядах і першостях, на мистецьких фестивалях та інших міжнародних заходах.

Закінчення буде.

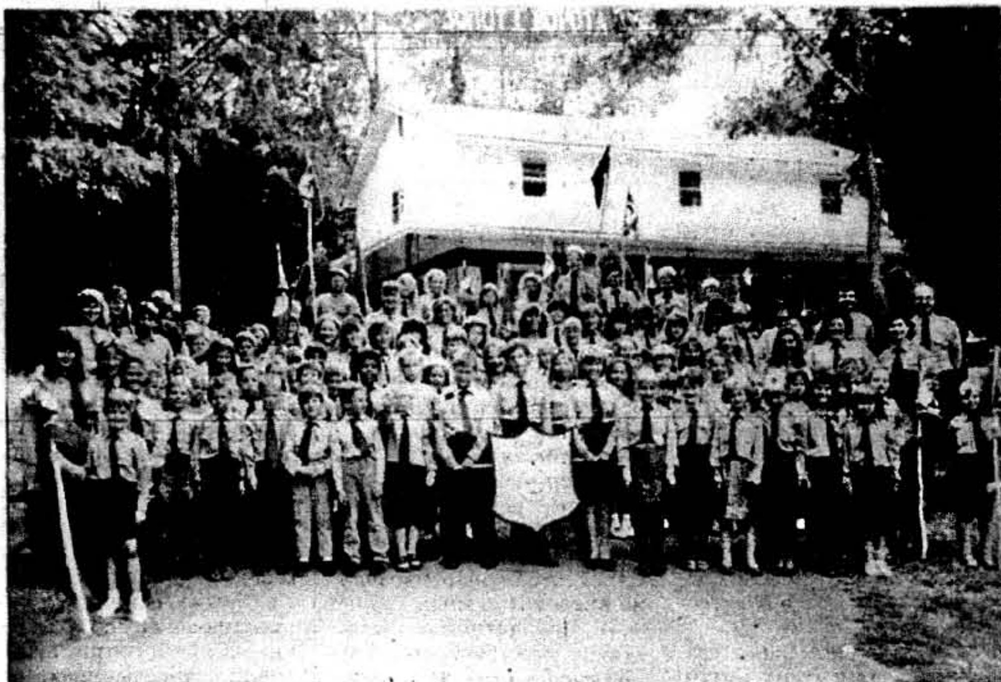
ТИСЯЧОРІЧЧЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ: ЧИ ВАША ГРОМАДА ВЖЕ ЗАМОВИЛА АВТОБУСИ ДО ВАШІНҐТОНУ? ЯКЩО НІ, ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО!

Тисячоліття у таборі „Золоті Ворота"

Цьогорічний тритижневий виховно-відпочинковий табір — це перший із циклу літніх таборів, що відбуваються на сумівській оселі в Еленвіллі, Н. Й.

Виховна програма цього табору була присвячена Тисячоліттю Хрищення України. Перший тиждень: Слідами предків — тема гутірок й зайнять, скерована на дохристиянський період нашої історії. Кінцевою точкою цього тижня було виведення хороводів Івана Купала. Другий тиждень: Слідом Христа — присвячений події Хрищення і глибокій релігійності нашого народу. На закінчення цього тижня відбулося символічне Хрищення таборовиків у річці, на нашій оселі і ватра, присвячена Тисячоліттю Хрищення. Третій тиждень: Слідами Слави — у виховній праці відзначалося релігійність і високу християнську мораль наших визвольних змагань. У цьому тижні велика theренова гра і прогулька були присвячені 70-літтю Української Національної Революції.

Широко розроблена виховна програма і включені в ній гри та забави, спів, зайняття та робітки дали можливість для майже сотні дітей запізнати чи далі поглибити знання нашої тисячолітньої історії.

Цікаво і змістовно провели вакації на своїй оселі в Еленвіллі юні сумівці. Це вже друге, третє, а то й четверте покоління, народжене на вільній замлі Вашінґтона, яка для їхніх батьків, дідів і прадідів — вигнанців з України — стала другою батьківщиною. У кожного з них горить у серці любов до України, до її мови, традицій. Козацькому роду справді нема переводу!

Виховний склад: Соня Шерег, Марійка Іваськів, Влодзя Залуцька і Степан Качурак у співпраці з командою (Юрій Наконечний — комендант) і при помочі братчиків і сестричок приклали багато зусиль і праці, щоб наше юнацтво могло винести із цього табору не тільки відпочинок, приємні спогади, але також багато корисного у своєму вихованні у рядах нашої спілки.

Кінцевою програмою таборовиків і команди закінчено цей табір.

Таборова комісія

ВІДМОЛОДЖЕНЕ МАЯМІ

Колись, у 50-их роках, як наша еміграція по тяжких скитальських злиднях прибула до волелюбної і благодатної Америки, про Фльориду ми не могли навіть мріяти, бо тільки багатії, переважно діти „вибраного народу", могли собі позволити виїхати на зиму до соняшного Маямі Біч, чи люксусового Палм Біч.

Нині, у 80-их роках, живе у Маямі й околиці понад 300 українських родин, а у стейті Фльорида, особливо на західньому побережжі, багато наших людей закупили готелі, кондомініюми чи апартаментові доми. Протягом років тяжкої праці і ощадного життя українські поселенці у ЗСА і Канаді придбали досить грошей, а тяжкі зими на півночі країни спонукали їх шукати теплого місця на півдні. І так постали досить великі українські громади на соняшній Фльориді у містах Маямі, Форт Льодердейл, Голливуд, Ст. Петерсбург, Норт Порт, Апопка і інших. Ці поселенці побудували церкви та культурно-освітні центри і розгорнули релігійно-суспільну діяльність. Про ці українські надбання і життя громад уже багато було написано в нашій пресі. У цьому дописі хочу розповісти про соняшний Маямі Біч, яким він є нині.

Коли у 1965 році я приїхала перший раз до Маямі Біч і побачила це гарне підтропічне місто, чудову пляжу і чисту блакить неба, я зрозуміла, чому цю частину Америки назвали „обітованою землею", заселеною переважно старшими людьми, а то й дуже старенькими, такими, що вже не були спроможні ходити, а тільки сиділи на "порчах" і колихаючись засипляли. Молодих людей зустрічали тоді тут рідко, звичайно під час різдвяного сезону на короткий час приїжджали вони з Ню Йорку або Чикаґо, а під час великодних вакацій студенти масово облягали пляжі південної Фльориди, особливо Форт Льодердейл і, бешкетуючи, залишали брудні пляжі, понищені доми та жертви в людях. Це були ті зловісні 60-ті роки, коли злочини, наркоманія і страйки в університетах домінували на вільній землі Вашінґтона. У наступних роках південна Фльорида змінила своє обличчя, бо перша кубинська політична еміграція привезла гроші та ідею боротьби за звільнення Куби. Місто Маямі, яке вже пішло на „пенсію-ретаймент", відмолоділо, відбудувалося, збагатилося гарними готелями, крамницями, люксусовими клюбами і приватними домами.

Еспанська мова почала домінувати в урядах і бизнесі, а настроєві еспанські пісні замінили галасливі „рок-енд-ролл". І знову завдяки добросердешному президентові Джіммі Картерові змінилися обставини в Маямі та інших містах Америки. Злочинна кубинська еміграція, яку Кастро звільнив з в'язниць, почала руйнувати культурні надбання своїх земляків, а в цілій країні робити підривну роботу, бунти у в'язницях і напади на спокійних горожан країни. Поширився „гандель" наркотиками, головно у маямських портах. Страх і паніка огорнули спокійних жителів південної Фльориди зокрема, бо цих утікачів з комуністичної Куби найбільше поселилося у соняшному Маямі.

Занепокоїлися й українські домовласники, бо зменшилася кількість туристів, головно з Канади, а зате збільшилися напади на вулицях і вломи. Сучасні політичні ускладнення вплинули додатньо на зміну ситуації у Маямі. Утікачі, здебільша молоді інтеліґентні люди, з країн, загрожених комунізмом, як Панама, Гондурас, Нікараґуа, Гаїті, масово почали напливати до волелюбної Америки, яка дає всім пристановище, опіку і змогу „стати на ноги", розбагатіти. Стискається серце з болю як подумати, чому ця благородна держава з вільним і праведним законом Вашінгтона не дала пристановища і не врятувала життя українському морякові Мирославові Медведеві, а дозволила, щоб цей ганебний вчинок впав чорною плямою на її світлу історію.

Повертаючись до теми „відмолоджене Маямі" можна сміло сказати: так, воно є молоде, бо еспаномовна еміґрація — це переважно люди молоді з родинами по кілька дітей у кожній. На вулицях міста Маямі чуєте сміхи, гамір і рух типовий гарячій еспанській крові, а на пляжах Маямі Біч, головно під час „вікендів", бачите багато молоді і дітей. Може і добре так, бо приємніше чути мельодійну еспанську мову, ніж різні жарґони і, дивлячися на веселих людей, ви також відмолоджуєтеся, особливо коли потребуєте помочі у направах ваших домів і мусите кликати різних механіків, від яких довідуєтеся цікавих історій.

Майк — пльомбер з України, не може забути чарівної волинської сторони і хоча збагатився тут кількома домами, згадує своє село і добрих українських людей, в яких він — жид знаходив стільки приязні і серця. Балакучий електромонтер Ґабор розказує про багате життя у Мадярщині й „визволення" від цього багатства росіянами. І хоча тяжко мусить він тут працювати, але живе достатньо, правда не так як його земляк Френк, який має всі мільйонерські люксуси, перегонові авта, яхту і власну електричну фірму. Наш сусід з Чехо-Словаччини який доробився у Маямі значного майна, а сам живе у люксусовому кондомініюмі, у розмові з вами скаже: „Ми перед комуністичною інвазією жили у Чехії краще, ніж тут".

— Давними шляхами ходить людська доля: одним сонце світить постійно, а іншим ані не усміхнеться, — каже милий сусід Браєн. Він так любив свою Джію, що навіть не дозволяв їй працювати, а вона недавно утікла з іншим і то багато молодшим від неї. Бідний Браєн вірить, що вона повернеться і все приносить квіти та ставить на столі, бо Джія так любить сонце, тепло і квіти, якими постійно красується Фльорида.

Про українське життя у Маямі могли б багато написати Микола й Ірена Ракуші, „перші українські поселенці" в Маямі Біч, та великі меценати Гарварду і св. Софії, а теж щедрі жертводавці домовласники інж. М. Ковальчук і Осип Сохор та милі Любко і Ірена Трачі, власники домів при 80-ій і Байрон вул., яких так люблять постійні гості французи з Квебеку.

Маямі Біч відмолодніло, змінило своє обличчя з консервативно-американського на веселе еспано-українське, бо багато українців стали власниками домів і кондоміній у цьому відомому у світі ресорті.

В одному тільки будинку при 84 і Байрон вул. 12 українських родин набули мешкання у комдомініюмі. І коли увечорі дивлюся з бальконy люксусового кондомінія моєї приятельки пані Стефи, в якої гостинному домі на 7-ій вул. в Ню Йорку мої діти багато років знаходили приміщення, тепло і материнське серце, на світла, що відбиваються у воді і пригадують Венецію, щиро дякую Богові за ласку, що наша мрія з 50-их років стала дійсною.

Ірена Ванчицька

Отець Василь Романюк...

(Закінчення зі стор. 1)

на фронт, а місцеві комуністи знали, що я змалку любив книжки і збирав бібліотечку. От вони й вирішили вислужитись перед владою доносом на мене, що я український націоналіст. В той час я жив в селі Хімчин, Косівського району, тоді це була Станіславська область Таким чином я опинився в числі першої групи арештованих. Це був початок репресій в тих місцях. Звинувачували мене в розповсюдженні націонаістичної антисовєтської літератури і що я нібито член ОУН. Станіславський воєнний трибунал засудив мене до 25 літ каторжних робіт, але Верховний суд зменшив цей строк до 10 років концтаборів (або, як вони це зформулювали, до 10-ти років „виправно-трудових таборів"). Тоді я мав 19 років. В концтаборі я, з групою інших українців, також засуджених без вини, обговорював плян втечі. В таборах важко зберегти секрети, бо завжди є загроза що хтось підслухає. Так і сталося. Незабаром на нас зфабрикували нову справу, де звинувачували в тому, що ми нібито створили в концтаборі „антирадянську націоналістичну організацію". Серед нас був один петлюрівський старшина Микола Рийчук. Його слідчі об'явили начальником нашої нібито існуючої в таборі підпільної організації. Нас перевели до Полтавської тюрми для „слідства" і суду. Табірні кримінальні злочинці та колишні німецькі поліцаї дали їм потрібні свідчення і суд засудив Рийчука до смертної кари, а решту шість осіб, в тому числі й мене, до 10-ти років. Тоді любили „викривати" різні групові змови, бо слідчі за це отримували нагороди. Так я потрапив на Урал, а потім і далі на Колиму, де пробув від 1947 до 1958 року. Правда звільнився ще в 1953 році, після смерти Сталіна. Це не була реабілітація. Просто закінчився мій строк, бо в сталінські часи існував такий закон, що коли хто добре працює, то зараховували день за два дні. Мій строк дещо скоротився в такий спосіб.

Далі отець В. Романюк розповів, що відбувши дев'ять років ув'язнення, він отримав так званий „вовчий білет", котрий не дозволяв йому їхати на Україну, тому він змушений був жити в Магадані під наглядом. Тільки в 1958 році він повернувся на Україну. Відразу ж вступив на Богословські курси в Івано-Франківській області, потім заочно навчався в Московській духовній семінарії, але на цьому шляху в нього були великі ускладнення, тому, що КҐБ ніколи не спускало з нього свого пильного ока. Тільки в 1964 році він став священиком і прослужив у церкві до 1972 року. Після арешту Валентина Мороза, і інших українських інтеліґентів на початку 70-их років він підписав заяву на їх захист і незабаром знову був заарештований.

О. В. Романюк розповідає: „Керував моєю судовою справою підполковник Пономарьов. Він тоді був начальником КҐБ Косівського району, а тепер працює у відділі в справах релігії старшим інспектором по Івано-Франківській області Насправді він сам є великий злочинець, бо в післявоєнні роки вчинив тяжкі злочини проти українського народу, організуючи репресії і терор. Наприклад, він скеровував банди КҐБ на села, ті видивлялись, де є гарні дівчата, підкидали їм фальшиві листівки з погрозами нібито від бандерівців, потім ловили їх, ґвалтували і розстрілювали, а в газетах писали, що це роблять бандерівці. Пономарьов був головним організатором цього терору на Україні.

У 1972 році мене засудили до семи років концтаборів суворого режиму і п'яти років заслання".

З.: Як ставились органи влади до вас, як священнослужителя, після звільнення?

В.: З 1981 року, тобто після звільнення із заслання, три роки мені не дозволяли служити в церкві. Добивався виїзду за кордон — також відмовляли. Нарешті в 1983 році мене викликав єпископ і сказав, що якби я написав якусь заяву, обіцяючи не вести „антирадянської пропаганди", то мені дозволили б службу в церкві, бо церковний служитель не має права зрікатись престолу тільки тому, що його персону треба трохи принизити. Радив мені вжити християнську смиренність. Патріярх Тихон до мене писав, і Митрополит Сергій також. Мені було дуже прикро і навіть гидко це робити, але я подумав і згодом вирішив що може й варто поступитися своєю гордістю заради того, щоб люди отримали змогу ходити до церкви, бо священиків справді не вистачає. Одним словом, я таку заяву написав, не судив в ній нікого, крім себе. Тоді перехворів на інфакрт. Офіційний нагляд з мене відразу зняли і дали маленьку парафію в глухому селі в горах.

Далі о. В. Романюк розповів, що він і його родина продовжували зазнавати різних утисків. Та коли він вирішив їхати до Канади, йому відразу ж дали більшу парафію біля Косова, щоб не було причини скаржитись на утиски з боку КҐБ. Однак його син п'ять років підряд намагався вступити в різні духовні семінарії, та його туди не допустили. Для нього не було жадної надії здобути освіту. Та все ж він мав намір їхати до Канади на відвідини, але поведінка працівників ОВІР'у та знущання митників показали, що ніякої перебудови там не сталося і годі її сподіавтися. Це були ті краплини, що переповнили чашу і він вирішив назад не повертатись.

З.: Отче Василю, що ви думаєте про відновлення УАПЦеркви в Україні?

В.: Фактично вона в Україні існує, так само як існує Україна й український нарoд. Інша справа, що в нас нема державности, ми перебуваємо під владою Москви. Церква існує, але немає своїх прав і перебуває в юрисдикції Московського Патріярхату, котрий займається не так євангелізацією на Україні, як русифікацією, бо в їхньому керівництві переважають люди з шовіністичними поглядами. З давніх часів українці були просвітителями в Російській Православній Церкві; наприклад, такі відомі святителі, як Іоан Тобольський, Архієпископ Інокентій і інші були українцями. Та й тепер основний кістяк духовенства — українці, хоч вони й не знають української мови, а якщо знають, то ця їхня мова дуже бідна. Тенденція Московської Патріярхії русифікаторська. Вони не можуть уявити, що Україна є окрема національна одиниця. Української Автокефальої Православної Церкви бояться так, наче б це була Українська Повстанська Армія. Вони вважають, що дозволити Українську Автокефалію неможливо, бо це був би розкол російського православія. Але я вважаю так: якщо гласність і демократизація не фікція, а мають справді реальне значення, то, якщо ми й не доб'ємося адміністративно незалежної Церкви, українізація все ж буде поширюватись. Цілком можливо, що уряд, очолюваний Горбачовим, дозволить відкрити в Україні духовну семінарію з українською мовою навчання, бо тепер такої нема в Україні. Можливо дозволять відкрити Києво-Печерську Лавру та Софійський собор у Києві. Принаймні люди зверталися з заявами про це до керівних органів. Я також звертався.

З.: Чи ви брали участь у мітингах, що відбувались на площі імені Івана Франка у Львові?

В.: Ні, я тоді у Львові не був, але чув, що там було понад 40 тисяч людей. Там говорилось, що не дивлячись на гласність і перебудову, тюрми продовжують розширювати, а концтабори, з яких вивезли політв'язнів, не знищені, а законсервовані. Люди говорили, що в них таке відчуття, ніби для когось наперед готують ями на цвинтарях. Звичайно, там порушувалися й інші питання, але подробиці мені не відомі.

З.: Що ви знаєте про переслідування виконавчого комітету Української Гельсінкської Спілки в Україні?

В.: До мого від'їзду були нападки в пресі, на зборах, різні погрози. Членів Гельсінкської Групи називали антирадянщиками, котрі використовують гласність на шкоду радянській владі. Арештів не було, але всі ці нападки й погрози можна розцінювати як підготовку до арештів.

У редакції „Свободи" (зліва): Н. Світличнa і о. Василь Романюк

З.: Як, за вашими спостереженнями, прості люди ставляться до перебудови?

В.: Народ паралізований довголітнім страхом, а страх, це таке явище, котре травмує й паралізує всі інші почуття. Служителі Церкви, наприклад, бояться говорити навіть про те, що вже говорять по телебаченню і пишуть в газетах. А коли питаєш їх, чому вони мовчать, відповідають: „Ще не знати, що з цієї демократизації вийде". Народ, здебільшого, не вірить в правдивість перебудови, бо люди, відповідальні за всі репресії в Україні, ще й досі займають керівні посади. Тому заклики, щоб перебудову починали робити знизу, порожні. Кожен розумів, що з ним негайно розправляться, як розправлялись раніше. Окрім інтеліґенції, ніхто не наважується починати якусь боротьбу зі старими бюрократами. Люди думають, що це черговий обман.

З.: Що вам відомо про українських правозахисників котрі ще й досі перебувають в уральському концтаборі особливо суворого режиму?

В.: Знаю лише, що їх до того часу ще не було звільнено і що від них не було ніяких відомостей, бо більшість позбавлені права на побачення.

З.: Чи ви можете розповісти про новостворену Ініціятивну Групу по відновленню Української Автокефальної Православної Церкви?.

В.: Така Група справді створена, є вже Деклярація цієї Групи. До неї входять отець Саржураківський, отець Василь Гірняк, миряни з Києва та інших областей України. Деклярація незабаром буде опублікована. Прихильників автокефалії в Україні дуже багато. Я також входжу до цієї Ініціятивної Групи.

З.: Чи в Україні є спілкування між Українською Католицькою Церквою і Українською Православною Церквою?

В.: Офіційної інстанції Автокефалії в Україні нема, тому й нема якогось офіційного спілкування на вищому рівні. Але єпископи підпільної Церкви між собою спілкуються і священики також. Міжконфесійні суперечності серед молодшої генерації дуже не популярні. Більшість схиляється до думки, що Україна повинна мати різні християнські конфесії, бо це ніякою мірою не перешкоджає їм бути українцями.

Кореспондент: Дуже дякую за цікаве інтерв'ю. Сподіваємось, що всі ваші страждання вже позаду й більше не повторяться. Нам було приємно вітати вас тут на берегах Свободи. Також вітаємо вас з найвищою церковною нагородою Святою Митрою, котру в неділю сьомого серпня наклав на вас Митрополит Мстислав.

У ЖЕНЕВІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ розпочаті минулого четверга переговори між Іраном та Іраком. Вони відбуваються при участі генерального секретаря ООН Гавіє Переза де Куеяра. Делеґації обох сторін очолюють міністри закордонних справ. Після обміну думками, що тривав дві години, іранський міністер Алі Акбар Велаяті прочитав журналістам заяву. В ній були викладені три умови успішного завершення переговорів про мир: взаємне визнання прикордонного договору 1975 року, взаємне визнання резолюції ООН про припинення вогню, безумовне дотримання мирного пляну, запропонованого генеральним секретарем ООН. Вислухавши заяву іранського міністра, журналісти накинулися на нього з запитаннями, пропонуючи роз'яснити ту чи іншу умову. Велаяті відмовився відповідати на запитання журналістів і пресова конференція не відбулася. „Проблеми між цими країнами беруть початок у глибині століть, — сказав Г. Перез де Куеяр. — І не так то просто ліквідувати їх. На це потрібно багато часу".

В НЮ ЙОКУ ВИСУНУЛИ нові обвинувачення щодо незадовільної праці персоналу швидкої допомоги. В автомобілях, відправлених на смітник, залишено багато нових, невикористаних медикаментів і медичного устаткування, в якому система швидкої допомоги має гостру потребу. Президент міської ради Ендру Стеєл заявив, що це останній приклад, який нарешті має призвести до звільнення того, хто винен у незадовільній праці швидкої допомоги.

П'ЯТЬ КУБИНСЬКИХ еміґрантів прикували себе до статуї Свободи, щоб звернути увагу громадськости до становища на Кубі. За їх словами, вони обрали статую для цієї мети тому, що вона є всесвітньо-відомим символом свободи. Кореспонденти повідомляють, що туристи були невдоволені з цієї демонстрації.

В ЧИКАҐО В СУБОТУ, відбулось термінове незаплянoване приземлення літака, в якому не працювало шассі і пілот посадив його на черево. Сім осіб отримали незначні пошкодження, але всі залишилися живими.

Український...

(Закінчення зі стор. 1)

руки в скульптурі. Галина Мудра влаштувала станок писанок, що його вона оригінально прибрала, і тут демонструвала писання писанок. Наталка Кормелюк з Вашінгтону цим разом виставила кераміку полтавського стилю; була теж кераміка місцевих — Анни Кені, Надії Войтович, С. Слоти. Координатором усіх цих виставок був проф. Орест Поліщук. В сусідстві виставок мистців влаштована була із смаком виставка українського народного мистецтва, опрацьована Надією Зінкевич і мгр Лідією Лемішковою.

Інформаційна ділянка фестивалю поставлена була задовільно. Комітет видрукував гарного вигляду програмки, де вичеслені були організації-спонзори, поданий розклад сценічних виступів тощо, та нововідредагований памфлет д-ра Богдана Корчмарика „В 988 році охрещено Русь-Україну, не Росію". Програмки і памфлети ці, як також летючки та інший інформаційний матеріял Комітету, опрацював Климентій Баб'як. Програмки давали відвідувачам при вході на залю пані: Лідія Чумак, Таня Хархаліс, Марійка Поліщук і І. Траска.

Були й інші джерела інформації, а саме станок ООЧСУ (В. Стельмах), що мав велику (8х8 стіп) ручно мальовану мапу Европи, на якій легко було побачити положення України та її безпосередніх сусідів; станок місцевого відділу АОЛПУ (О. Палійчук), де збирано також підписи на оборону українських політичних в'язнів та пожертви для Ганнусі Сверстюк; станок Української Едукаційної Асоціяції Мериленду (мгр С. Басараб) із численними книжками чужих авторів на українські теми, та станок Ліги Українських Католицьків (інж. Геррі Макар) з інформаціями про Тисячоліття, беатифікацію Митрополита Андрея Шептицького та УКЦ. Найновіші українські видання, україномовні і англомовні, можна було набути в станку видавництва „Катаракт" (Олесь Черень з Ню Йорку).

Для пересічного відвідувача нашого фестивалю найбільшою, однак, атракцією були сценічні виступи українського танцювального ансамблю „Лиман", української оркестри „Дніпро" та бандуриста Романа Рітачка з Каліфорнії. Координатором сценічних виступів була Надія Зінкевич.

Місцевий ансамбль „Лиман" виступав у суботу і неділю, два рази кожного дня. В одному виступі ансамбль виконував „Метелицю", „Місточок", „Запорожця", „Лемківський танок" і „Гопака", а в другому виступі — „Полтавський танок", „Хоровід", „Хусточку", „Гречаники" і „Буковинський танок". Під час танців солістами виступали Іван і Анналіза Чечулин, Степан Гуменюк і Юлія Рід, Петро Венгер, Андрій Коротунов, Мері Валтерс, Джек Гілфоср і Віктор Кібець. Вокальні соля ансамблю виконували Галя Чечулин і Петро Венгер. На кредит „Лиману" треба зарахувати те, що ансамбль танцював в суботу лише за зворотом їхніх коштів, а в неділю даром з нагоди ювілею Тисячоліття.

Відкриття фестивалю провів Андрій Чорний, голова Комітету Українського Фестивалю; американський і український гимни виконувала Віра Мек Фітерс, а Оксана Палійчук займалась конферансьєркою. Наш фестиваль відвідали: конгресменка Гелен Делич з Бентлі, представники сенатора Сарбейнса і конгресмена Кардина. Загостив на фестиваль також і посадник Балтимору Курт Шмоук, який привітав нашу громаду з ювілеєм Тисячоліття та не забув покуштувати наших страв і солодкого.

Одинокою прикрою нотою в цій імпрезі була стаття в балтиморському „Івнінг Сан" — яка, як і подібні статті про інші фестивалі, мала за ціль рекляму нашого фестивалю. Але у цій статті автор надумався чогось заявити, що „Україна — це район Росії", та помістив червоно-синій прапор підсовєтської УССР за український прапор. Цю рекляму підготовляло Бюро Туризму міста та редакція газети, — не знати, отже, де сидить цей закаптурений русофіл чи, вірніше, совєтофіл. Це вже вдруге протягом останніх місяців „Сан" пробує „ущасливити" нашу громаду совєтським прапором. Ясно, з нашого боку були численні телефонічні і листовні протести. Врешті людина, відповідальна за цю частину газети, вибачилась телефонічно в голови Комітету Українського Фестивалю, а „Івнінг Сан" з 17-го серпня ц.р. помістив відповідне спростування і вибачення в читачів.

Реклямою нашого фестивалю займались мгр С. Басараб і Г. Кені і вони вислали відповідні пресові повідомлення до ряду місцевих газет (11) та радіових станцій (7). Більшість із них повідомляли про наш фестиваль і, придержуючись нашого тексту, не робили помилок в оголошеннях. На фестивалі були фоторепортери місцевих каналів телебачення, і згодом у вечірніх новинах подавались короткі кадри з фестивалю.

В фестивалі взяло участь сімнадцять місцевих організацій та деякі з околиць Вашінгтону. Були на ньому, як звичайно, численні буфетові станки із українськими стравами, напоями та солодким. Фестиваль був повним успіхом нашої громади та ще однією нагодою відзначити ювілей Тисячоліття Хрищення України, як також і нагодою поінформувати про нього наших співгромадян.

МІСТО ЙОНКЕРС ПЕРЕБУВАЄ на грані банкрутства, в наслідок чого в місті збільшилось напруження. З наступної п'ятниці місто буде платити штрафи, які досягнуть одного мільйона долярів на день. Якщо місто збанкрутує, то це ляже тягарем на весь стейт Ню Йорк.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

ЮВІЛЕЙНІ ВИДАННЯ

ХРЕСТОМАТІЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ — СКВУ	$20.00
ТИСЯЧА РОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ — Мирос. Семчишин	20.00
ЦЕРКВА В РУЇНІ — О. В. Іванусів. Укр. і анг. мовами	55.00
МАРТИРОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ — Православна Церква. Т. І.	40.00
МАРТИРОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ — Українська Катол. Церква. Т. II	30.00
A THOUSAND YEARS OF CHRISTIANITY IN UKRAINE — O. Zinkewych and A. Sorokowskyj	50.00
UKRAINE AND UKRAINIANS — Peter Kardash	40.00

Постійні клієнти дістають 10-30 процентів знижки. Маємо багато інших українських книжок. Каталог висилаємо безплатно на бажання.

Замовлення враз із належністю спати на адресу:

UKRAINSKA KNYHARNIA

4340 Bernice • Warren, Mich. 48091 • Tel.: 313-754-0576

Англійське видання

ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ

за редакцією **ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА,**

діючий редактор: **ДАНИЛО ГУЗАР-СТРУК**

1-ий і 2-ий з циклів п'ятьох томів, які мають вийти до 1992 р.

A-F — 119.50 дол. — 968 стор.

G-K — 125.00 дол. — 737 стор.

Альфабетична Енциклопедія України, базована на 25 роках праці, комплетне зревідоване і доповнене видання Енциклопедії Українознавства, вповні ілюстроване кольоровими і чорно-білими фотографіями і численними мапами, першорядний покажчик життя і культури українців в Україні і діяспорі.

Видання University of Toronto Press, накладом Канадського Інституту Українських Студій, Наукового Товариства ім. Шевченка і Канадської Фундації Українських Студій.

Набувати можна у книгарні Свободи.

SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує додати до ціни 6% стейтового податку

Скористайте з виїмково доброї нагоди!

ПРИЙМАЄТЬСЯ

ОГОЛОШЕННЯ

до Календаря УНСоюзу на 1989-ий рік

який цього року виходить накладом 15 тисяч примірників.

Цим Ви зможете познайомити ввесь український загал з Вашою установою, Вашою професійною обслугою, чи Вашим підприємством.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Одна сторінка	$90.00
Пів сторінки	50.00
Чверть сторінки	33.00
Одна восьма сторінки	20.00

Замовлення і належність проситься надсилати **найдальше до 23-го вересня 1988 р. до:**

SVOBODA

30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

МАЄМО ЩЕ НА СКЛАДІ КНИЖКИ

АЛЬМАНАХ СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ЗЕМЛІ
Редактор: Богдан Кравців і Колегія
Видання ТНШ, Ню Йорк, Торонто, Мюнхен, 1975, з друкарні Петра Белея в Мюнхені, стор. 959.
Тверда оправа $35.00

БЕРЕЖАНСЬКА ЗЕМЛЯ
Історично-мемуаристичний збірник
Видання НТШ, накладом Комітету „Видавництва Бережан", 1970, стор. 874.
Тверда оправа $30.00

BEFORE THE STORM: SOVIET UKRAINIAN FICTION OF THE 1920s
Edited by George Luckyj
First English translation by Yuri Tkacz
Ardis Publishers, Anna Harbor, Mich., 1986, p. 266
Hard cover $25.00
Soft cover $15.00

БУЧАЧЧИНА
Зредагував: Михайло Островерха і Редакційна Колегія
Видання НТШ, Ню-Йорк-Париж-Сидней-Торонто, 1972, з друкарні Української Видавничої Спілки в Лондоні, стор. 943.
Тверда оправа $30.00

Влох, Михайло:
ВИННИКИ, ЗВЕНИГОРОД, УНІВ ТА ДОВКІЛЬНІ СЕЛА
Історично-мемуарний збірник.
Накладом Українського Музею в Чікаго, Чікаго, 1970, з друкарні Юніверзал Спявік Прінтерс, Дітройт, стор. 526.
Тверда оправа $15.00

Волицький, Василь:
ДЕЩО ПРО РОГАТИН І ПРО РОГАТИНСЬКУ ПРИВАТНУ УКРАЇНСЬКУ ГІМНАЗІЮ
Видавництво і Друкарня Свободи, Джерзі Сиmі, 1969, стор. 72
Ціна 4.00

ГОРОДЕНЩИНА
ІСТОРИЧНО-МЕМУАРИСТИЧНИЙ ЗБІРНИК
Радактор: Михайло Г. Марунчак і Колегія
Ню-Йорк-Торонто-Вінніпеґ, 1978, стор. 871.
Тверда оправа $35.00

Михайло Грушевський:
СТАТТІ, СПОГАДИ, ДОКУМЕНТИ, КОМЕНТАРІ
Зредагували: Матвій Стахів і Микола Фр.-Чирівський
Видання НТШ, Ню-Йорк-Париж-Сидней-Торонто, 1978, друком Компютопрінт Корпорейшен, Кліфтон, стор. 236.
Тверда оправа $10.00

ДВІСТІ ЛИСТІВ Б. АНТОНЕНКА-ДАВИДОВИЧА
Видання Об'єднання Українських Письменників „Слово", Австралійська Філія, Видавництво „Ластівка", Мельборн, 1986, стор. 272.
М'ка оправа $14.00
Тверда оправа $18.00

Михайло Драй-Хмара
З ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ
Видання НТШ, Ню-Йорк-Париж-Сидней-Торонто, 1979, стор. 407, з друкарні Компютопрінт Корпорейшен, Кліфотон.
Тверда оправа $15.00

ДРОГОБИЧЧИНА
ЗЕМЛЯ ІВАНА ФРАНКА
Редактор: Лука Луців
Видання НТШ, Ню-Йорк-Париж-Сидней-Торонто, 1978, стор. 246
Тверда оправа $12.00

Ewanchuk, Michael:
HAWAIIAN ORDEAL
UKRAINIAN CONTRACT WORKERS 1897-1910
Published by Michael Evanchuk, 1986, printed by Derksen Printers, Steinbach, Manitoba, pages 180
Soft cover $13.95
Hard cover $20.00

ЗБІРНИК НА ПОШАНУ ОЛЕКСАНДРА ШУЛЬГИНА 1889-1960
Редактор: Володимир Янів
Видання НТШ, Париж-Мюнхен, 1965, з друкарні Логос, Мюнхен, стор. 357.
Ціна $12.00

ЗОЛОЧІВЩИНА — ЇЇ МИНУЛЕ І СУЧАСНЕ
Упорядкували: Володимир Болюбаш і Комітет Видання Канадського НТШ, видавнича спілка „Гомін України", Ню-Йорк-Торонто-Канберра, 1987, стор. 661.
Тверда оправа $20.00

Лев, Василь:
БОГДАН ЛЕПКИЙ 1872-1941
Життя і творчість
Видання НТШ, Ню Йорк-Париж-Сидней-Торонто, 1976, друком Компютопрінт Корпорейшен, Кліфтон, стор. 399.
Ціна $15.00

ЛИЦАР ПРАЦІ І ОБОВ'ЯЗКУ
Збірник присвячений пам'яті проф. Олександра Лотоцького-Білоусенка
Редактор: Богдан Гошовський
Видання НТШ, видавництво „Євшан Зілля", Торонто-Ню-Йорк, 1983, друком Гармоні Прінтінґ, Торонто, стор. 187.
Тверда оправа $10.00

Мартинюк, Іван:
МОЄ РІДНЕ СЕЛО ЦЕНІВ У БЕРЕЖАНЩИНІ
Видання НТШ, Ню-Йорк-Париж-Сидней-Торонто, 1976, з друкарні Дж. А. Прес, Ню Йорк, стор. 624.
Ціна $15.00

Паньківський, Кость:
ВІД КОМІТЕТУ ДО ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ
Життя і Мислі, книга дев'ята
Ню-Йорк-Торонто, Видавництво Миколи Шлемкевича „Ключі", 1968, стор. 284.
Ціна $12.00

Паньківський, Кость
РОКИ НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ 1941-1944
Видання НТШ, Париж, Ню-Йорк, Сидней, Торонто, 1983, з видавництва Миколи Щлемкевича „Ключі", стор. 478.
Ціна $15.00

Паньківський, Кость:
ВІД ДЕРЖАВИ ДО КОМІТЕТУ
Життя і Мислі, книга десята
Ню-Йорк-Торонто, Видавництво Миколи Шлемкевича „Ключі", стор. 150.
Ціна $10.00

ПЕРЕМИШЛЬ — ЗАХІДНІЙ БАСТІОН УКРАЇНИ
Збірник матеріялів до історії Перемишля і Перемиської землі
Редактор: Б. Загайкевич і Колегія
Перемиський Видавничий Комітет, з друкарні „Америка", Ню-Йорк-Філядельфія, 1961, стор. 412.
Ціна $12.00

ТЕРЕБОВЕЛЬСЬКА ЗЕМЛЯ
ІСТОРИЧНО-МЕМУАРИСТИЧНИЙ ЗБІРНИК
Редактор: Іван Винницький і Колегія
Видання НТШ, Ню-Йорк-Париж-Сидней-Торонто, 1968, стор. 913, друком Ґ.А. Прес, Ню-Йорк.
Тверда оправа $30.00

У СТОРІЧЧА НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА
Збірник праць і статтей Наукової Конференції 1- і 13 травня 1956
Видання НТШ, Ню-Йорк-Париж-Сидней-Торонто, 1957, з друкарні Свободи, стор. 197.
Тверда оправа $10.00

ІВАН ФРАНКО — МИСТЕЦЬ І МИСЛИТЕЛЬ
Збірник доповідей для відзначення 125-річчя народин і 65-річчя смерти Івана Франка
Редактор: Евген Федоренко
Накладом НТШ, Ню-Йорк-Париж-Сидней-Торонто, 1981, друком Компютопрінт Корпорейшен, Кліфтон, стор. 212.
Тверда оправа $12.00

ЧОРТКІВСЬКА ОРКУРА
Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики
Історично-мемуаристичний збірник
Видання Редакційної Колегії
Видання Ділового Комітету Чортківської округи, Ню-Йорк-Париж-Сидней-Торонто, 1974, друком Компютопрінт Корпорейшен, Кліфтон, стор. 923.
Тверда оправа $35.00

Svoboda Book Store

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує додати до ціни **6% продажного податку.**

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО ЛУКОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сиmі, Па., помер 15-го червня 1988 року на 92-му році життя. Нар. 13-го листопада 1896 року. Членом УНС став 1918 року. Залишив у смутку сина Івана і дочку Ольгу. Похорон відбувся 18-го червня 1988 року на Укр. Кат. цвинтарі Св. Марії у Форд Сиmі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Турко, секр.

ПЕТРО СТРІЛКА, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж., помер 30-го липня 1988 року на 88-му році життя. Членом УНС став 1948 року. Залишив у смутку дружину Емілію, дочку Анну і сина Мирона. Похорон відбувся 2-го серпня 1988 року на Українськім Цвинтарі Вознесіння у Вудбридж, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Меланія Лоренс, секр.

ШАРЛЬОТТА Р. ЛЕОНАРД, член УНС Відд. 217-го ім. св. Йосафата в Рочестері, Н.Й., померла 5-го серпня 1988 року на 72-му році життя. Нар. 23-го березня 1916-го року. Членом УНС стала 1974 року. Залишила у смутку дочку Беверлі Дащичак, двох синів з дружинами — Вейн і Барбара та Брус і Каті. Похорон відбувся 9-го серпня 1988 року на цвинтарі св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Стефан Приймак, секр.

КАТЕРИНА БУЛКАВСЬКА, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., померла 13-го березня 1988 року на 88-му році життя. Нар. 1899 року в Новому Санчі, Галичина, Україна. Членом УНС стала 1935 р. Залишила у смутку дочки Сильвію і Ірену, брата Йосифа, 5 сестер в Польщі, трьох внуків і одного правнука. Похорон відбувся на цвинтарі св. Ядвіги в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

СТЕПАН ЛИШИК, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж., помер 9-го липня 1988 року на 67-му році життя. Нар. 9-го січня 1922 року в Ню Джерзі. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку дружину Люсіл із сином. Похорон відбувся 13-го липня 1988 року на цвинтарі Св. Серця в Сесрвіллі, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Меланія Лоренс, секр.

МАРІЯ ДЖАН, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сиmі, Па., померла 3-го серпня 1988 року на 65-му році життя. Нар. 13-го вересня 1922 року в Дірборн, Миш. Членом УНС стала 1960 року. Залишила у смутку мужа Андрія і доньку Андрею. Похорон відбувся 7-го серпня 1988 року на цвинтарі у Форд Сиmі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Турко, секр.

МАРІЯ ЩЕПКО, член УНС Відд. 102-го ім. свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо, померла 25-го березня 1988 року на 85-му році життя. Нар. 28-го серпня 1903 року в Бессімер, Па. Члено УНС стала 1937 року. Залишила у смутку дочку Люїзу, невістки — Ганну і Шірлі, внуків — Галину, Максима, Темотея Тараса, правнуків Джеймса Лі І Джашуа Тараса. Похохорн відбувся 29-го березня 1988 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Микола Бобечко, секр.

ДМИТРО КОШИЛКО, член УНС Відд. 157-го ім. св. Арх. Михаїла в Чикаго, Ілл., помер 18-го лютого 1988 року на 79-му році життя. Нар. 1909 року в Раві Руській, Україна. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку дружину Станіславу, дочку Марію Тиндорф з мужем, синів: Івана з дружиною Іреною, Йосифа з дружиною Софією та брата Михайла в Канаді. На Україні залишив брата Теодора і три сестри — Марію Костик, Анну Іванчук і Параскевію Василенко з чоловіками та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 20-го лютого 1988 року на цвинтарі Воскресіння в Джастіс, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Володимир Лапичак, секр.

МАРТА КУШНІРЕНКО, член УНС Відд. 163-го Т-ва „Єдність" у Філядельфії, Па., померла 13-го квітня 1988 року на 80-му році життя. Нар. 1907 року на Кубані, обл. Горнікінська, Україна. Членом УНС стала 1951 року. Залишила у смутку мужа Михайла і дальшу родину в Україні і Америці. Похорон відбувся 16-го квітня 1988 року на цвинтарі Української Національної Віри у Спрінгблен, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Теодор Дуда, секр.

АНТІН ЯЩЕЙКО, член УНС Відд. 56-го ім. св. Івана Хрестителя у Віллінгу, В.В., помер 17-го липня 1988 року на 74-му році життя. Членом УНС став 1933 року.

Вічна Йому Пам'ять!

Петро Когут, секр.

НЕ ПЕТРО, А ПАВЛО

В інформації п.з. „Успішно закінчено спортово-вишкільний табір", поміщеній у „Свободі" з 17-го серпня ц.р., помилково пластуна Павла Боднара названо Петром. Павло Боднар син Ігороя і Зірки Боднарів з Ню Джерзі. Ред.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!